

Izhaja vsak terek in petek v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželno.

Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Solskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v «Narodni tiskarni», ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo «Gorice». Oglasi se računijo po petivrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 16 vin., 2-krat po 14 vin., 3-krat po 12 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Ceste na Kanalskem.

(Dalje.)

Državni prispevek 80% skupnega gradbenega potroška je torej dovoljen za obe obmejni cesti. Tržaško namestništvo je namreč priobčilo se svojim dopisom z dne 24. avgusta 1897 št. 17.644, da ga je ministerstvo za notranje zadeve z razpisom 16. istega meseca št. 22.738 zagotovilo za zgradbo ceste od Vrhovlja čez Kobališče, Lig, Kostanjevico in Kambreško do Srednjega, kakor tudi za ono v Idrijski dolini od Golega brda do Britofa. A dostavilo je še zelo pomenljiv in važen pogoj, da se od tam, kjer konča spodnja cesta pri Britofu, ne bo smela graditi nobena zvezna cesta v nameru proti Kostanjevici. Kakor je poizvedel državni posl. gosp. prof. Alfred Coronini neposredno iz ust načelnika generalskega štaba, barona Becka, ne mara vojno ministerstvo, da se dolnja cesta v neposredno zvezo spravi z gorenjo, ali z drugimi besedami, ono ne dopušča, da se zgradé take ceste, katere bi vezale Idrijsko s Soško dolino.

Prva dva obroka za obmejni cesti dovoljenega državnega prispevka sta se tudi že sprejela v državna proračuna za leti 1899. in 1900. in sicer znaša prvi obrok 20.000, drugi 30.000 kron. Dotični postavki proračuna v 7. poglavju, 5. naslovu, 6. paragrafu se glasi v zvestem prevodu tako-le: „Državni donesek za zgradbo cestne mreže v mejni pokrajini med rekama Sočo in Idrijo, politični okraj Gorica, Gradišče in Tolmin (2. obrok) 30.000 kron.“ Razložba k proračunu pa navaja izrecno obe omenjeni cesti.

V Avstriji pa velja ustavno pravilo — mene so o tem podučili stari parlamentarci — da se v državni proračun za določene ceste ali druge namene postavljene vsote nikdar ne prekladajo na druge ceste ali druge namene, ampak da se, ali v določenem roku izplačajo za to, kar so namenjene, ali pa, če se dotično delo ne izvrši, — izbrisejo. Možno je doseči podaljšanje roka za uporabo dovoljenega prispevka, a nikdar

ne to, da bi se dotična vsota smela porabiti za druge namene.

Državni proračun je namreč del finančnega zakona in vsak postavek v njem je ministerstvu dano povelje, da mora izvršiti dotično delo. Kdor ne verjame, da je tako, naj čita v knjigi „Budget und Budgetrecht im Staatshaushalt der constitutionellen Monarchie, p. dr. Gustav Seidler str. 232 in naslednje.

Ali uvidevate zdaj, Kanalski rojaki, kake žalostne, pogubne nasledke bi lahko obrodila prošnja vašega županstva, za kolikor je naperjena v to, da bi se vsota, ki je določena za zgradbo ceste od Vrhovlja skozi Marija Celj do Kambreškega, porabila raje za ceste, katere naj vežejo stranske kraje s Kanalom, tedaj za poti na Vrh in na drugo stran do italijanske meje?

Po višje tridesetletnem prizadevanju smo prišli slednjič do tega, da bi takorekoč jutri lahko začeli graditi gorenjo cesto ali pa ono ob Idriji, samo dabi občine zagotovile 20 odstotni prispevek, katerega bi jim potem deželni zbor gotovo olajšal — in zdaj se je lotil zakoniti zastop davčne občine Kanalske Idrije, katerej bi bila nameravana cesta v največjo korist, pristojni oblastvom naznanjati, da nima cesta od Srednjega preko Marija Celja v Brda najmanj praktične veljave, da je naši hribovci — (kateri se že 40 let krčevito potezajo za njo) nikakor ne marajo, ker bi jih ista ne spajala s Kanalskim trgov.

Kakor je deželni odbor v svoji zgoraj omenjeni okrožnici prizadetim cestnim odborom in županstvom naglašal, da bi bilo neodpustljivo, ako bi okraji in občine ne sprejeli ogromnega od države ponujane doneska, tako trdim jaz danes odkritosrčno, da je vrhunec neodpustljive sebičnosti to, kar počenja Kanalsko županstvo v škodo nesrečnemu prebivalstvu obmejne pokrajine, ker mu hoče odtegniti zakonito zagotovljeno državno podporo in porabiti jo v neposredno korist županstvenega sedeža. In da bi se dala ta korist doseči? A po zgoraj navedenem ustavnem pravilu ni niti misliti na to. Tako se lahko zgodi

„Ne utečeš!“ zakriči Ivan in se spusti za njim.

Uprav ga je hotel pograbití za vrat, ali Gabrijel se mu izmuzne in Ivan ga prime za krajec jopiča. Ali ta se odtrga in Ivan pade na tla. Na to skoči Ivan. „Straža, drži ga!“ In zopet, leti za onim.

Ko se je pobiral, bil je Gabrijel že v svojem dvoru; ali tudi tú ga je dotekel Ivan. Uprav ga je hotel pograbití, kar ga loputne nekaj po glavi, kakor bi ga bil udaril kdo s kamenom. Gabrijel je bil pograbil dober kol, in ko je bil prihitel Ivan do njega, tresčil ga je na vso moč, po glavi.

Ivan se onesvesti, iskre so se mu vsipale iz očíj, potem se mu je stemnelo pred očmi in omahnil je. Ko se je zopet zavedel, Gabrijela ni bilo več; bilo je svetlo kakor čez dan in na strani njegove hiše je nekaj švrščalo in pokalo kakor bi se gibal stroj. Ivan se ozre in zagleda, da je bil njegov zadnji skedenj ves v plamenu, prijelo se je tudi že stranskega, in ogenj in dim in ogorke slame je gnalo na izbo.

„Kaj je to bratci!“ vsklikne Ivan, vzdigne roke in se udari po boku. Lej, trebalo mi je le kar iztrgati iz podstrešja in poteptati to.“

Ivan je hotel zakričati, ali zmanjkalo mu je sape in nobenega glasú ni spravil iz sebe. Hotel je bežati — ali noge ga

da se izvršitev nameranih cestnih del Bog ve kako dolgo zavleče in da se mogoče v to odločeni državni prispevek izgubi pa da ostane Kanalska občina se svojimi težnjami pri vsem tem — na suhem.

Državne prispevke na stotisoče goldinarjev dovoljuje država samo za zgradbo takih cest, katere so za državo priznane, splošne, velike važnosti — navadno na priporočilo vojne uprave. Ceste na Vrh, dasi je za lokalni promet zelo koristna in potrebna, vendar ne bodete vštevati med take; one od Gorenje vasi do Kostanjevice ali Marija Celja menda tudi ne. Ceste od tam do mejne reke Idrije pa vojna uprava kar naravnost ne mara, bi jo morda celó zabranila, ako bi jo hotela občina, ali bijo hotel okraj na svoje stroške graditi. Kje je torej le iskrica upanja, da se izpolnijo v prošnji Kanalske občine izražene želje? Jaz privoščim Kanalcem prav iz dna srca vse potrebne ceste in poti; želim tudi, da bise jim v obilni meri dovolile v to potrebne državne in deželne podpore, a potezajo naj se za nje po ravni, pošteni poti, — ne spenjati se po tem, kar so njih v najnesrečnejšem, pomilevanja vrednem položaju živeči soobčani in sosedje že dosegli zakonitim potom.

Kadar bo končana cesta na pogorju, ni dvoma, da bo trebalo priležne, varne zveze tudi med Kostanjevico in Kanalom in takrat bode dobili tudi primerne podpore. Pa tudi zdaj je že lahko prosijo za to in za cesto na Vrh in za katero koli drugo potrebno pot, a prosijo naj samostalno za dotične namene n. pr. iz državnega kredita dovoljenega v prilog pokrajinam, zadetim po uimah ali drugih nezgodah — a ne v neprecenljivo škodo svojim sosedom na državni meji.

Roko na srce, Kanalski rojaki! Ali ne čutite, da se zdaj nad Vami maščujejo stari grehi, dolgoletna opuščenja — nemarnost? Ko so se leta 1869. ustanovili cestni odbori, so v vseh drugih okrajih začeli marljivo in z veliko požrtvovalnostjo graditi, prekladati in popravljati svoje ceste: — v okraju Goriške okolice so z ogromnimi stroški prenovili celo cestno mrežo svoje pokrajine; na Tolminskem, Cerkljanskem, v Ajdovskem okraju in na Krasu povsod so vestno in v naprednem duhu skrbeli za

niso ubogale — ena za drugo je obstala. Stopil je dva koraka, omahnil in spet mu je jemalo sape. Obstane, oddahne se, pa gre dalje. Predno je obšel skedenj in prišel do požara, je bil stranski skedenj ves v ognju, prijelo je bilo že tudi vogel izbe in vrata; iz izbe se je valil ogenj, in na dvoru ni bilo več mogoče. Ljudij se je bilo zbralo veliko; ali opravití niso mogli nič. Sosedje so nosili blago iz hiš in gonili svojo živino z dvora. Za Ivanovo hišo je začel goreti tudi Gabrijelov dvor; vzdignil se je veter in udarilo je čez ulico. Kakor z metlo je potemlo pol vasi.

Pri Ivanu so jedva izvlekli starca, in skočili so ven s tem, kar so imeli na sebi; drugo je vse zgorelo. Razen konj, ki so bili na nočni paši, je zgorela vsa živina, kokoši na gredah, vozovi, plugi, brane, omare, žito v žitnici — vse je zgorelo.

Pri Gabrijelu so izgnali živino, in izvlekli nekaj na plano.

Gorelo je dolgo, vso noč. Ivan je stal poleg svojega dvora, in le to govoril: „Kaj je to, bratci! Kar popadel bi bil, pa bi bil pogasil.“ Ali ko se je zrušil strop v izbi, tedaj je planil v požar, popadel ogorelo bruno ter ga vlekli iz požara. Ženski so ga zagledale ter ga zvale nazaj; ali izvlekel je jeden tram, pa šel po drugega, omahnil ter padel v ogenj. Tedaj skoči sin za njim ter ga izvleče ven. Ivan si je bil sežgal brado

zboljšanje in vredbo svojih prometnih žil; samo na Kanalskem ste mirovali in varčili a Vaši prvaki so denar nalagali na bogate obresti. Moral je priti pritisk od zvanaj, da je šele leta 1884. Banjski kmet — r. načelnik Humar začel graditi prvo okrajno cesto na Kanalskem — ono čez Gradec; potem je nastal zopet daljši odmor, dokler Vam je malo da ne iz nebes padla ogromna podpora 65.000 gld., s katero ste se lotili graditi toli koristno okrajno cesto od Kanala proti Avču. To delo še ni in tudi ne bode tako hitro končano in kar je za Vas velike vrednosti, vrvnuje se Vam med tem na obeh straneh državna cesta, za kar trosi država znamenite vsote, katere prihajajo Vašim podjetnikom, Vašim delavcem in Vam vsem v prid, ki ste tako srečni, da živite na državni cesti. Dokler imate še toliko dela v neposredni bližini, katero gre vse v Vašo korist, mari Vam ne veleva človekoljubnost, če nič drugoga, da privoščite tudi svojim zapuščenim in zanemarjenim gorjanom med Sočo in Idrijo, da se oni zvesti stražarji na državni meji — rešijo iz svojih rev in težav — iz svojega — nasproti italijanskim sosedom — zares sramotnega položaja?

(Konec prih.)

Govor dr. Lav. Gregoreca

v drž. zboru 2. marca 1900.

Visoka zbornica! Načrt za delovanje nove vlade, v kolikor se tiče narodno-gospodarskih vprašanj, se je brezdvomno zaradi svoje velike in dalekosežne vsebine vsepovsodi vsprejel s priznanjem in pohvalo. Želeti je le, da bi se načrt tudi uresničil in ne ostal samo na papirju, kakor že marsikteri pred njim.

V upravi bo postopala nova vlada, kakor je obljubila, nepristranski, ker ni strankarska vlada, ker se ne prišteva k nobeni stranki visoke zbornice. Toda to je le v toliko resnično, da med ministri ni nobenega poslanca. Pač pa imajo večje stranke te visoke zbornice v ministerstvu svoje prvržence in zastopnike.

Strokovni ministri so sami Nemci, bodisi konservativni, bodisi liberalni. Poljaki in Čehi pa imajo svoje zaupne ministre, koji lahko branijo svoje rojake vsake krivice in pristranosti. Gospoda moja! Takih

in lase, pa obleko in opekeli roke in ničesar ni čul. „Od britkosti je znorel!“ rekli so ljudje. Požar je jel ugašati, ali Ivan je še vedno stal in le govoril: „Bratci, kaj je to? Trebalo mi je le pograbití.“ Za jutra je poslal starosta sina k Ivanu.

„Stric Ivan, tvoj roditelj umira, velet te je klicati, da se poslovi od tebe.“

„Ivan je bil pozabil tudi očeta, in ni umel, kaj mu pravijo.“

„Kak roditelj? pravi. — Koga?“

— „Velet te je poklicati, pri nas v izbi umira. Pojva, stric Ivan.“ Za silo je Ivan nekaj umel in šel je s starostinim sinom.

Ko so vlekli starca iz ognja, utrnila se je goreča slama nanj ter ga ožgala, nesli so ga k starosti v oddaljeno hišo. Ta suhota ni zgorela.

Ko je bil prišel Ivan k očetu, so bili v izbi samo starostina mati in otroci na peči. Vsi so bili pri požaru. Starci je ležal na klopi s svečo v roki, in zrl proti vratom. Ko je bil vstopil sin, stresel se je. Starca stopi k njemu in reče mu, da je prišel sin. Starci veli, naj ga pozovejo bliže. Ivan pristopi, in starci začne:

„Kaj sem ti bil dejal, Ivanec?“ reče.

„Kdo je zažgal vas?“

„On, oče“, reče Ivan, „on, dobil sem ga pri tem. Trebalo je le, da bi bil prijel

LISTEK.

Mala iskra — velik požar.

Ruski spisal Lev Tolstoj, prevel Tešimir.

„Menda se mi je le zdelo tako“, misli si Ivan, „ali vendar pregledam okrog“. In lezel je kradoma vzdolž skednja, stopal je tiho v opankah, da ni slišal niti sam svojih stopinj. Pride do vogla, lej — na tem koncu se je nekaj zablestelo pri stebru, zopet se je skrilo. Ivanu je jelo srce silno biti, in obstal je. Jedva je bil obstal, kar se je posvetilo na istem mestu še bolj, in bilo je videti, da sedi tam, s hrbtom k njemu obrnjen človek v čepici in da razžiga šop slame v rokah. Ivanu zatrepeta srce v prsih kot ptica in ves se razburi ter stopa bolj naglo proti onemu kraju. Sam svojih nog ni slišal. „Nu“ si misli — „zdaj mi ne uide; na mestu ga zalotim“ (pograbitim).

Še ni bil prešel Ivan dveh presék, kar mahoma se močno posveti, ali ne več na tem mestu in ni bil mal ogenj. Vsplamtela je slama pod ostrešjem in se dvignila na streho. Gabrijel je stal tam in videlo se ga je natanko.

Kakor jastreb na škrjanca plane Ivan na Hromega. „Zgrabim ga“ si je mislil — „zdaj ne uide“.

Ali Hromi je najbrže bil začul stopinje, pa se ozrl, in stekel naglo kot zajec vzdolž skednja.

ugodnih razmer mi Jugoslovani zopet ne uživamo in še jih nikdar nismo. Čez 30 let traja že nova ustavna doba. Mnogo ministrstev in ministrov se je obrabilo, a Jugoslovance iščemo med njimi zaman.

Na Avstrijskem, Ogrskem, v Bosni in Hercegovini živi vse skupaj 6,299.000 Jugoslovancev, ki imajo svoje rodne brate po celem Balkanu. Zavoljo njihovega sosodstva z Balkanom in Italijo so za našo državo odločilne važnosti. Toda, gospoda moja, ne vprašajte, kako se z nami ravna! Z bo-lestjo si moramo večkrat priznati, da se ču-timo tujce na lastnih tleh.

Ko je bil madjarski general Szapary tepen, poslali so Hrvači Filipoviča in Srba Jovanoviča, da osvojit Bosno in Hercego-vino, toda uprava dežel se jima ni dovo-lila. Umakniti sta se morala Nemcem in Madjarom. Povsod nas potrebujejo, pri vo-jakih, pri plačevanju davkov itd. A od mi-nisterskih stolov nas odpravljajo in med, sve-tovalci cesarjevimi ne sme nobeden izmed nas sedeti. To je na škodo nam in vlad; na škodo nam je, ker ga nimamo človeka, da bi nas branil pred prestopki uradništva, kakor to storita češki in poljski zaupni mi-nister. Ako bi mi imeli svojega zaupnega ministra, bila bi nemogoča taka nastav-ljanja in povišanja uradnikov, kakor so se dogodila na krivičen in škandalozen način v zadnjem času pri nas na jugu. A take razmere so tudi na škodo vlad. Njej je ne-mogoče, da bi se zanesljivo poučila, kaj mi hočemo, kaj želimo in trpimo. Navezana je vedno le na poročila uradnikov. In kdo so ti uradniki? Povedati moram, da so pri nas na jugu, vsaj na višjih mestih, ti uradniki sami nam tuji gospodje, tuji ljudje, ki nas ne poznajo, ki nas ne poznajo, ki pri-dejo že s predsodki k nam, ki so nasproti nam nezaupni in ki si domnevajo, da do-prinašajo prava nesmrtna dela, ako ovirajo jugoslovansko gibanje.

Mi smo se malodane že navadili, da je vsak teh uradnikov velik nasprotnik naših narodnih teženj. Pa se res tudi pri nas do-gajajo čudne reči, ki se zdijo komaj ver-jetne. Le tri majhne slike vam hočem narisati!

V Trstu so uradovali trije namestniki; tem se je posrečilo, da sedaj nekaj tisoč Italijanov obvladuje celo po ogromni večini slovansko Primorje. V zahvalo za to vladno uslugo so lani Italijani s hrupnim veseljem vsprejeli Italijana Menotija Garibaldija in avstrijsko brodno društvo Lloyd se je po-žurilo ter mu dalo brezplačno ladjo na razpolago.

Zaslepljenost teh uradnikov je res ču-dovito velika. Tako na pr. mora 20.000 hr-vatskih otrok biti v Istri brez hrvatskih ljudskih šol, toda z avstrijskim denarjem se podpirajo v Turčiji, v Albaniji albanske šole, ki pa nimajo albanskega učnega jezika ampak italijanskega.

Druga, nasprotna podoba! Kranjski Slovenci so se dolgo borili z uradništvom, dokler se jim ni posrečilo, da so dobili v

šop goreče slame in bi bil poteptal, in ni-česar bi ne bilo.

„Ivan“, reče starec, „moja smrt je prišla, tudi ti umrješ. — Čegav greh je to?“

Ivan zre na očeta in molči — niti be-sedice ni mogel izpregovoriti.

„Pred Bogom govori: Čigav greh je to? Kdo je kriv? Kaj sem ti bil rekel?“

Še le zdaj se je zavedel Ivan in ra-zumel vse. In zasopel je ter padel na ko-lena pred očeta, zajavkal in rekel: „Oče moj, odpusti mi, radi Kristusa, kriv sem pred taboj in pred Bogom!“

Starec vzdigne roko, vzame svečo v levo roko svojo in potegne z desno po čelu; hotel se je pokrižati ali ni mogel in ustavil se je.

„Slava tebi, Gospod! — Hvala tebi, Gospod!“ reče, in pogleda zopet na sina.

„Ivanec! Nu, Ivanec!“

„Kaj je, očka?“

„Kaj treba zdaj početi?“

Ivan je le plakal.

„Ne vem, oče, reče, kako bomo živeli zdaj.“

Starec zakrije oči, zgane z ustnicami, kakor bi zbiral svoje moči, spet odpre oči in reče.

„Živeli boste. Živeli boste z Bogom.“

Starec pomolči še malo, na to se na-smehlja in reče:

deželnem zboru večino. Priborili so si jo! Tudi glavno mesto imajo v svojih rokah in sedaj uraduje v Ljubljani slovenski župan, zato pa se tam tudi ne nahaja nobeden Bismarkov prostor: (Nekdo zakliče: Še vse lahko pride!) Ne, v Ljubljani ne, dokler bo slovenski župan. (Dalje pride).

Dopisi.

Iz Podgore 15. marča (Izv. dop.) V št. 28 „Soče“ se pritožuje dopisnik iz Brd, da so Brici še vedno slabo oskrbljeni s cestami, da cestni odbor Goriške okolice troši njih denar za manj potrebne ceste v ravnini. Županja Kojščeanska in občini gor. in dol. Cerovo plačujejo po davkarskem iz-kazu skupaj 10.120 gl. vsega izravnega davka; od tega se tirja 20% za cestne potrebščine, kar znaša na leto 2024 gl. Vse ceste v Brdih, katere oskrbuje cestni odbor izvzemši ono po „Krojni“, stanejo vsako leto samo za vzdrževanje, to je za cestarje, dninarje in za gruč približno 2526 gl. kar se lahko razvidi iz računa za pre-tjeklo leto 1899. Torej g. dopisnik iz Brd. povejte, kje troši cestni odbor Vaš denar za manj potrebne ceste v ravnini, ali se ne porabi ves Vaš denar za ceste v Brdih in niti ne zadostuje. Dalje pravi dopisnik da cesta Vrhovlje-Višnjevik, za katero je mo-rala občina mnogo žrtvovati, da se je zgra-dila, je še vedno občinska in da cestni od-bor je noče sprejeti med skladovne. Ali ni tudi cestni odbor podelil iz cestnega zaloga za zgradbo te ceste 500 gl.? Res je, da cestni odbor je v zadnji odborovi seji pro-snjó odklonil za uvrščenje te ceste med okrajne, to pa le iz tega razloga ker cesta ni še povsod razširjena in preuravnana, in ker je na nekaterih krajih komaj 1½ met. široka. Ako bi se taka cesta sprejela med okrajne bi se kmalu pritoževali kakšne da so okrajne ceste, kakor se pritožujejo čez ono iz Št. Martina v Kozano. Kdo je kriv da je ta cesta takšna? res kriv je cestni odbor, ker je jo tako sprejel pred 15 leti med okrajne niamcsto da bi bil zahteval od občine naj se cesta prej primerno razširi in preurav-na, kakor se zahteva za cesto Vrhovlje-Višnjevik. Omenjam da cestni odbor je skle-nil v zadnji odborovi seji podeliti 500 gl. podpore, da se občinska cesta med „Bregom“ in Višnjevikom preuravnava.

Da je skladovna cesta od Šmartna proti Kozani nevarna, to se ne da tajiti. Res je tudi da je prevdarsjenih 6000 gl. za odstranitev Klanca pod Šmartnem, to pa je komaj polovica cele potrebščine, ker vsi stroški so preudarjeni na 12.000 gl. Ni res pa, kar trdi g. dopisnik, da se je ta svota potrosila za druge manj potrebne ceste, ker se tudi ni še potirjalo vseh doklad, ampak ima cestni odbor prejeti od davkarjev še znamenito vsoto na zaostankih. Znano je tudi, da ni bilo možno v zadnje preteklih letih dobiti nič deželne podpore. Kakor hi-tro pa boče denar skupaj, bode cestni od-

„Čuj Ivan, ne povej, kdo je zažgal. Pokrij ptuji greh — in Bog dva odpusti.

In starec vzame svečo v obe roki, zloži ju pod srcem, vzdihne, se stegne in bil je mrtev.

* * *

Ivan ni zatožil Gabrijele, in nikdo ni vedel, od kod je bil nastal požar.

In polegel se je Ivanov srd do Gabri-jele, in Gabriel se je čudil Ivanu, da ta ni-komur ni povedal o tem. Iz početka se ga je bal Gabriel, a po tem se ga je privadil. Jenjala sta se kmeta pripraviti, in družina tudi. Dočim so napravljali hiši, ste živeli obe rodbini pod eno streho. In ko se je bila vas popravila, in so bile hiše bolj vsak sebi zidane, ostala sta Ivan in Gabriel zopet soseda, v enem gnezdu.

In od zdaj sta živela kot dobra so-seda — kakor so živeli stari njega dni. In Ivan Ščerbakov se je spominjal očetovega svarila in božje zapovedi, da je treba ogenj iz početka gasiti.

In če se mu je godilo kaj hudega, ni gledal maščevati se za to nad drugim, nego je skušal to reč kako popraviti. In če mu je rekel kdo žal besedo, ni gledal, da bi mu še huj odvrnil, nego kako bi ga poučil, naj ne govori slabega. In tako je učil tudi ženske in otroke. In Ivan Ščerbakov se je poboljšal in jel je bolje živeti, nego prej.

(Konec.)

bor že vedel kaj mu je storiti, da se na progi od Šmartna do Kozane ugledi pot javnemu prometu.

Anton Klančič
načelnik cest. odbora.

Iz Kobdijla. V „Soči“ 7. t. m. se pri-poroča uredniku buru iz Štanjela za dopi-sovanje, vesel, da ga je obvestil, kaj je naš č. g. kurat Josip Štrancar 25. t. m. govoril v cerkvi. Uredniku častitamo, da si je pridobil takega dopisnika. In za sedaj ga samo zagotovimo, da bode moral tudi nadalje sam kovati sporočila od nas, kakor je storil to sedaj. — V prvo povemo, da poznamo bu-ra. Da se prepriča, mu povemo, da si je dal pustni terek to ime. Bur kot navadno tudi listu nedeljo ni bil v cerkvi; in ni prav slisal od družih, kaj je bilo v cerkvi govor-jeno, oz. laže on ali urednik. — Resnica je ta, da je naš č. g. kurat ono nedeljo po pre-branem pastirskem listu mirno rekel te-le besede: Povdarjanje vzvišenosti duhovskega stanu v prebranem pastirskem listu si za-morete razlagati, ako pomislite pomanjkanje duhovščine na Goriškem... in, da izhajajo trije listi v slovenskem jeziku, ki ob vsaki priliki ruvajo proti cerkvi in duhovščini z obrekovanjem, zaničevanjem in sramotanjem, in hočejo izruti slovenskemu narodu versko prepričanje iz srca. Ti listi so: „Slov. Na-rod“ v Ljubljani, uže umrlí „Delavec“ v Trstu, in „Soča“ s „Primorcem“ v Gorici, ki je bila prej dobra, a pol leta sem, kar divjã proti duhovščini. Ako naročite kake liste, vzemite „Prim. list“, kdor hoče kaj več potrošiti „Gorico“.

To je govoril č. g. kurat in ne druže-ga, za kar smo mu vsi štanjelski duhovnjani kakor za vse njegovo delovanje v cerkvi in zunaj cerkve iz srca hvaležni. V teh besedah ni prepovedi, pač le svetovanje. A dolž-nost naša je, da res vrnemo Gabrščekove duhovščino sramotilne liste. — Bur oz. ured-nik se drzne trditi, da nas duhovščina hoče držati v „črni temi“. Nesramnost! Mi smo prepričani, da brez delovanja duhovščine moramo mi goriški Slovenci pasti duševno, gmotno, versko in narodno v najkrajšem času v italijansko žrelo. — Bur, oziroma urednik trdi, da so Štanjelci „debelo“ gle-dali, ker niso nič pohujšljivega našli v „Soči“. Nasprotno! Bur je debelo gledal, ker je brzokone ravno ustajal, a mi smo v cerkvi zvesto in hvaležno poslušali.

G. urednik, nikar ne stepite sl. obcin-stva, kot bi imeli, Bog ve koliko listov pri nas! „Soči“ sta dve, kateri bereta le dve družini. „Primorec“ so štirje, ki so bili na-ročeni pred dvesti leti na priporočilo č. g. kurata. Ako smo takrat poslušali svojega dušnega pastirja, ga bomo tudi sedaj, in Gabršček prejme „Primorec“ nazaj. — Bur oz. urednik je hotel zvijačno pokazati svetu, kot bi bila kaka stranka pri nas proti duš-nemu pastirju. A jasno mu bodi povedano, da ni človeka v naši duhovnji, ki bi bil najmanj nasproten č. gospodu razen ene ptuje družine... in bur. Zakaj je bur na-sproten? To povemo, in še marsikaj dru-zega, ob drugi priliki, ako hoče bur začeti vojsko. A zagotovimo ga, da se bo prej umaknil iz bojišča kot buri v Afriki.

Politični razgled.

K položaju.

Danes imata obe zbornici državnega zbora najbrže zadnjo sejo v tem zasedanju. Na dnevnem redu obeh zbornic so volitve delegatov za bodoče delegacije, ki se sni-dejo v mesecu maju. Pričakuje se pa od dne do dne, da objavi dunajski uradni list cesarski patent, s katerim bodo sklicani deželni zbori. Prihodnji teden se snide pravna konferenca, da razpravlja o rabi deželnih jezikov na Češkem in Moravskem v državnih uradih. Ako bi prišli Čehi in Nemci do takih zaključkov, bi vlada na podlagi teh izdelala novi jezikovni zakon za Češko in Moravsko ter ga predložila dr-žavnemu zboru, katerega bi sklicala čim prej. Ali nade je jako malo, da bi prišlo sploh do kake sprave. Ako pa ne pride do sprave, je gotovo izključeno vsako normalno delovanje državnega zbora in absolutizem bi bila skoro neizogibna posledica vsemu temu. Nemci se pa absolutizma ne boje, oni si ga celo žele. Oni namreč dobro vedó, da imajo dandanes za-se veliko večino av-strijske birokracije, ki bi za slučaj absolu-tizma delala na vse pretege za ponemčenje slovanskih pokrajin. Da jim je absolutizem zaželen, pokazali so Nemci posebno v zad-njih dneh. Ako bi namreč Čehi obstruirali proti rekrutnemu zakonu in bi ga ne mogla vsled tega poslanska zbornica vsprejeti, bi

bil državni zbor skoro gotovo zaključen in bi se najbrže tudi ustava sistrjala. Čehi so pa opustili obstrukcijo proti temu zakonu, kakor je rekel dr. Herold, jedino iz ozirov do cesarja. — Kdo je bil nezadovoljen za-radi tega? Nemci. Vse nemško časopisje je svoje nevolje izrazilo očito ter je unisono očitalo ministerskemu predsedniku, da je Čehe za to kupil Bog ve s kakimi konce-sijami. — Iz vsega tega je pa razvidno, da se jako moti oni, ki misli, da je skoro kon-ec naše notranje politične krize. Notranja politična kriza v Avstriji je torej še vedno akutna.

Državni zbor.

V pondeljek je razpravljala poslanska zbornica o rekrutnem zakonu. Izmed slo-venskih poslancev sta govorila pri tej pri-lici gg. Berks in Pogačnik. Berks ta dan ni bil prav srečen. Njegov govor ni ugajal povsem slovanskim državnim poslancem. — Pogačnik je grajal, da vojaštvo zlasti v slo-venskih krajih, povsod in na umeten način podpira nemški življenj, zlasti s tem, da vz-držuje Nemcem njihov kazine. Razpravljaj je potem o zglaševanju pri kontrolnih shodih in povdarjal, da so se doslej Hrvatje v Dalmaciji vedno le hrvatski oglašali. Češki poslanec dr. Engel je povedal, da so Čehi odnehali od obstrukcije proti temu zakonu samo iz ozirov do cesarja in na ugled dr-žave, da pa nimajo do vlade prav nič zau-panja in da jej bodo delali ovire, kjer bodo le mogli. S tem govorom je bila razprava zaključena. Govorila sta še generalna go-vornika dr. Sehneker pro in dr. Herold contra. Doktor Schuckert je rekel, da bodo glasovali nemški liberalci za rekrutni zakon samo za to, ker je armada zaščitnica dr-žavne misli, ne pa za to da bi izkazali s tem glasovanjem zaupanje vladí. Skušal je zagovarjati nemško levico ker je lansko leto obstruirala baš proti temu zakonu.

Rekel je, da je to storila iz obupa, ker se ni hotelo preklicati jezikovnih na-redeb. Konečno je pa zapretel vladí, ako bi se postopila dati Čehom kakih koncesij brez ozira na pravna pogajanja.

Dr. Herold je rekel, da bodo Čehi gla-sovali proti rekrutnemu zakonu. Zahteval je, da vlada ne sme biti nekaj posebnega v državi, marveč, da se mora čutiti kot del naroda.

V armadi se pri slovanskim polkih na-meščajo oficirji, ki znajo le nekaj besed polkovega jezika. Kako bode imel častnik kaj ugleda, ko govori tako, da bi se naj-zadnji hlapec sramoval takega jezika.

Po govornikovem mnenju se bode do-segla v državi stalna sprava ter se povrnil vanjo mir le tedaj, ako se zagotovi na-rodna in socijalna jednakopravnost. Čehom pa se mora dati zadoščjenje zaradi preklica jezikovnih naredeb, inace ne odnehajo.

Ko sta še dr. Lang in Doležal končala zagovarjati svoje minoritetne predloge se je seja pretrgala. V torkovi seji je bil pa zakon vsprejet v drugem in tretjem branju.

Do prav grdih prizorov v poslanski zbornici je prišlo v torek pri razpravi o predlogih glede premogarskega štrajka. Že v pondeljek so začeli ropotati socijalni de-mokratje, ko je baron Depauli, kot načelnik socijalno političnega odseka naprosil zbor-nico, da bi se podaljšal rok, ki je bil temu odseku določen, da prouči to zadevo ter o njej poroča zbornici. Celu ministerski pred-sednik vit. Dr. Koerber je moral poseči vmes, ter objubiti, da bode vlada po Veliki noči stavila zbornici predloge kako vrav-nati to vprašanje.

V torkovi seji je pa socijalni demokrat Daszinski neusmiljeno napadal vlado in lastnike premogokopov ter ni prizanesel niti nadvojvodi Frideriku, ki ima tudi bo-gate premogokope na Šleskem ter ga je stavil v jedno vrsto z Rotschildom in z drugimi enakimi, ki izkoriščajo vbolega delavca. Med tem neprimernim govorom je postajal ministerski predsednik vedno ne-mirnejši, ker ni podpredsednik dr. Prade zavrnil govornika in se ni za to brigal, da ga tako rekoč ministerski predsednik s svojim pogledom na to opozarja. Ko se ni dr. Prade za vse to nič zmenil ter je pustil, da je Daszinski nadaljeval svoj govor, kakor ga je bila volja, se je konečno ministerski predsednik oddalečil in je kmalu za tem pristopil k predsedniški mizi dr. Fuchs ter prevzel predsedništvo. Najprvo kar je storil bilo je, da je poklical Daszinskega k redu, kar je pa med socijalnimi demokrati in Schönerjancji provzročilo velikanski hrup. Vse je vpilo na dr. Fuchsa, da ni opravi-čen karati govornika, ker zato kar je Das-zinzki pod predsedništvom dr. Pradeja go-voril zamore karati le dr. Prade a ne dr. Fuchs. Ko so posegli vmes še krščański so-cijalisti in je Gregorig očital dr. Pradeju, da je poslanca Belohlavka poklical k redu za malenkost, a se ni zmenil ko je bil žaljen član cesarske hiše, začel je spet še večji ropot kot prej ter klicel ogleduh, do-neli so Gregorigu na uho od strani vseh nemških strank ter od strani socijalnih de-mokratov.

Ko je pa dr. Steiner izrekel besede, da bi si premogarji lahko za mnogo zmanj-sali bedo s tem, da bi pili manj žganja, začeli so socijalni demokratje kar div-jati. Socijalist Berner je zaklical Steinerju, da je podkupljen, na kar je povzdignil Steiner nad Bernerjem pest, ter mu žugal,

da mu prisloni hudo zausnico, ako si upa se jedenkrat ponoviti svoje besede. Komaj so pomirili obadva. Konečno je pa predlagal poslanec Slama, naj se vladi naloži, da sama poseže vmes ter da ugodno reši to pereče premogarsko vprašanje.

Predsednika obeh južno-afriških republik ponujata Angležem mir.

Angleški časopisi poročajo, da je lord Salisbury prebral v zbornici lordov brzojavko obeh predsednikov južno-afriških republik, v kateri ponujata Angležem mir pod pogojem, da prizna Angleška popolno neodvisnost Transvaala in Oranija. Pri tej priliki je pa tudi lord Salisbury sporočil isti zbornici da je angleška vlada na omenjeno brzojavko odgovorila, da zahtevane neodvisnosti nikdar ne bo priznala torej vojske se ne bode konec.

Jednako je bila v tem obveščena tudi zbornica poslancev in v obeh zbornicah se je s poskanjem potrdilo brzojavke angleške vlade.

Da, da, Angležem rase greben. Od maršala Roberta jim dohajajo vedno ugodna poročila. Roberts namreč brzojavlja vladi, da je angleška vojska že v bližini glavnega mesta Oranija Bloemfontaina ter da je pričakovati vsak hip, da se ga polasti. Sicer pa ni to nič kaj posebnega saj na to so bili Buri pripravljani koj po padu Kimberleyja ter se predno se je vdal Cronje. Sicer ne bode nikako čudo, če podležeta republik — mali proti slonu — a premagati Transvaal ter se ga polastiti to bo jako trda kost in trese že danes Angleže mrzlica, ko mislijo na to, da bodo morali vanjo ugrizniti.

Tudi če si ne bodo zlomili zobov jedno ostane, in to je: da so Angleži na kopnem revčki ter da se ž njimi poskuša lahko vsaka srednje vrste država.

Sicer pa ni nemogoče, da ne poseže med Bure in med Angleže še v zadnjem hipu — kaka druga država.

Rusija in Turčija.

Turčija očita Rusiji, da ščuva Bulgare proti njej zato, da bi jo prisilila k odstopu luke Bargas v Črnem morju. Ko bi se zgodilo to, potem bi bil Carigrad v veliki nevarnosti pred Rusi.

Burski general Cronje na otoku sv. Helene.

Angleži bodo pripeljali burskega generala Cronje, na otok sv. Helene na katerem je živel ob svojem času v prognanstvu cesar Napoleon I. Sicer prouže tudi njegova soproga in še nekaj drugih burskih oficirjev.

Domače in razne vesti.

Smrtna kosa. Dne 13. t. m. je umrl v Trstu gospod Ivan Fišer c. k. davčni nadzornik v pokoj. Pokojnik je bil rodom iz Batuj ter je ostal zvest sin svojemu narodu do smrti.

Dne 14. t. m. je umrl gos. Josip Delpiero, lastnik najlepše prodajalnice manufakturnega blaga v Gosposki ulici.

Za načelnika goriške železniške postaje je bil imenovan gospod Adolf Kropsch.

Za „šolski dom“ sta darovala gg. Štefan Križnič, ravnatelj na c. k. ženskem učiteljsku v Gorici 10 K. Ivan Marušič c. k. mornarnični nadkomisar v p. 10 K. Čitalnica v Brjah 10 K.

Zborovanje „trgovsko-obrtne zadruge“ dne 11. t. m. Prva točka dnevnega reda je bil nagovor predsednikov.

Tega nagovora sploh ni bilo, predsednik je le čital, da prva točka dnevnega reda je predsednikov govor.

Potem je prišlo na vrsto poročilo ravnateljstva in za tem volitev overovateljev zapisnika.

Nato poprime dr. Pavlica besedo in, naglasujoč lep napredek tega društva, prša po pravem, istinitem vzroku odstopa dr. Tume od predsedništva, na kar dobi odgovor, da so provzročile hujskarije proti predsedniku „Gor. ljudske posojilnice“, Tumorov odstop.

Ko se je za tem naznanila naslednja točka dnevnega reda, namreč volitev tretjine članov v ravnateljstvo, oglašil se predsednik nadzorstvenega sveta za besedo ter prša, ali ne pride poročilo nadzorstvenega sveta na vrsto?

Zdelo se je, da gospodom v ravnateljstvu to poročilo ni bilo všeč, dasi to izrecno zahteva §. 32 društvenih pravil, in ne more občni zbor pravomočno sklepiti brez takega poročila o računih in bilanci.

Prof. Čebular omenja v svojem poročilu, da je imel nadzorovalni svet prve dni meseca novembra sejo, v kateri so dobili Blažna Fr., prof. Čebular in Križnič iz Kanala nalogo, da pregledajo knjige in blagajno.

Ti gospodje so izvršili svojo nalogo po najboljši vesti in vedi ter so jednoglasno sklenili v seji nadzorov. sveta, kako se ima poročati občnemu zboru o tem nadzoranju. Omenja, da je uradovanje uradnikov pravilno in da se je znesek blagajne povsem ujema z dnevnimi sklepi.

Poročilo izraža dalje nekatere pomisleke glede poslovanja ravnateljstva, posebno kolikor se tiče posojil na police ter nakopičenje poroštva različnih tvrdk na jedno in isto osebo in previsoko odprtega kredita mizarške firme.

Na to odgovarja dr. Tuma strastno, predbaciva predsedniku v nadzorstvu slabe namene, ter mu očita, da nastopa tako, ker je nauhsjan od nasprotne stranke, osobito po Čebularjevemu tovarišu prof. B.

Prof. Č. protestira proti takemu sumničenju ter očita g. dr. Tumi, da mu je on (dr. T.) ob času nadzovanja izrekel svojo nevoljo, da se nadzovanje vrši, ki mu je skrajno neljubo. Protestira tudi proti privatnemu mnenju g. dr. Tume, da nima nadzorovalni svet niti pravice izreči se o poslovanju ravnateljstva, in se čudi, da mu ni v prejšnji dobi niti naznanilo ravnateljstva, da se je predsednik ravnateljstva odpovedal svojemu mestu, kar je z ozirom na §. 32 društvenih pravil neodпустljivo.

Dr. Tuma zavrača g prof. Č., češ da tega niti ne razumi, o čemer je poročal, tolmači po svoje označene tri točke poročila in hvale člana ravnateljstva, da dajajo poroštvo pri posojilih.

Prof. Č. zavrne ostro dr. Tumo ter ga prša, ali res misli, da je on (dr. T.) že vso učenost požrl, pojasnuje navedene tri točke in postopanje ravnateljstva, ki je bilo toli previdno da je posojilo v dveh slučajih izgubljeno, ker se ne drži jedino pravilnega načela, da se jemljejo police le za toliko v jamstvo, kolika je njihova vrednost ob času posojila. — Kar se tiče po dr. Tumi hvalešanih porokov, pokaže se človekoljubno njihovo postopanje po pojasnilu prof. Č. v drugi luči, nego je hotel dr. Tuma dokazati.

Konečno pride zopet volitev na vrsto, ki se je vršila mirno.

Izvrševalni zbor narodno-napredne stranke. „Soča“ je vendar-le premagala njej v predzadnji številki še lahko umljive razloge ter je objavila v zadnji številki imena članov izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke. Ako in kolikor se ji sme verjeti, bile so izvoljene v napominani izvrševalni odbor sledeče osebe:

1. Juretič Anton, posestnik v Kobaridu. 2. Gabršček Oskar, župan itd. v Tolminu. 3. Zega Mihael, župan v Kanalu. 4. Reya pl. Anton, župan v Kozani. 5. Šavle Peter, trgovec v Čepovanu. 6. Lokar Anton, župan v Ajdovščini. 7. Bajc Anton, nadučitelj v Renčah. 8. Mozetič Josip, posestnik v Pračini. 9. Jakl Andrej, tovarnar v Rupi. 10. Pavletič Josip, veleposestnik v Gabrijah. 11. Svára Josip, župan v Komun. 12. Caharija Ivan, klesar, podjetnik v Nabrežini. 13. Kosovel Anton, nadučitelj v Sežani. 14. Obersnel Andrej, trgovec v Divači. 15. Muha Anton, veleposestnik v Lokvi. 16. Dr. Stanič Josip, odvetnik v Gorici. 17. Dr. Tuma Henrik, deželni odbornik v Gorici. 18. Gabršček Andrej, tiskar v Gorici. 19. Dr. Gruntar Rudolf, odvetniški koncipient v Gorici. 20. Dekleva Ivan, veletržec v Gorici. 21. Konjevič Rudolf, oenolog v Gorici.

Ali so se ravnokar navedene osebe pulile za take mandate nam ni znano. Da je pa bila lista sestavljena premišljeno, vidi se že iz tega, da je med udi tega imenitnega odbora razmerno največ krčmarjev. To bo še le „Wirthschaft politika“. Očitno je torej, da je zgorej navedenim osebam razum stare tvrde „dr. Tuma-Gabršček“, jedini glavni namen agitacija. „Pejte ga noter“ in nič drugega, saj več se sploh ne more zahtevati od njih.

Torej agitacija in če bo treba tudi hujskanje in maščevanje. Mi se zavarujemo že naprej proti očitvanju, kakor da bi hoteli tu koga strahovati. To bi bilo v prvi vrsti jako smešno od nas, drugič pa rečemo, mi ne bomo nikdar sledili organu svobodomiselne stranke na tem potu. Ali jednake pravice za vse — bomo pa zahtevali vedno in povsod.

Mi stojimo namreč na stališču, da smejo vsi stanovi brez izjeme s popolno pravico izvrševati svoje državljanske pravice in smo torej svobodomiselnejši od naših liberalcev, ki bi hoteli omejit delovanje duhovščine le na cerkev in na spovednico. Stojec toraj na zgorej navedenem stališču nam ne pride niti na um, da bi hoteli omejit učitelje le na šolo. Učitelji naj se svobodno poslužujejo svojih državljskih pravic. Jedino kar bi bilo želeto, je to, da bodi njih nastop vedno in povsod dostojen. Ali pravica javnega nastopa ter popolna svoboda v izvrševanju državljskih pravic veljaj za vse učitelje — a ne samo za učitelje, ki pripadajo k „Tuma-Gabrščekovi“ stranki. To se nam je zdelo potrebno omeniti zategadelj, ker nam je znano, da se je učiteljem, kateri niso na „Tuma-Gabrščekovi“ stranki strogo prepovedalo vmeševati se v naše politične zadeve, a vidimo na drugi strani, da so člani v izvrševalnem odboru „narodno-napredne“ stranke tudi učitelji in da imajo ti, kakor vsi drugi člani te stranke jedno nalogo: oskrbovati agitacijo v prid „Tuma-Gabrščekove“ stranke — torej mešati se v naše politične zadeve. O tutti di Dio o tutti del diavolo! To je naše stališče in na tem stališču tudi ostanemo.

Gospod Albin Štrekelj ni bil v Gorici. V zadnjem našem poročilu o shodu narodno-napredne stranke smo miporočali, da je bil na dan shoda v Gorici tudi g. Albin Štrekelj.

Lojalno moramo priznati, da smo bili napačno obveščeni. Dotičnik, ki nam je to pravil, je namreč zamenjal jednega brata z

drugim. Izjavljamo torej, da gospod Albin Štrekelj ni spremljal gospoda Muche v Gorico.

Živeljo svobodoljubje „Soča“. Ako se le malce dotaknemo kakega političnega nasprotnika, nastane huronski krik v „Soči“: Glejte jih, kako pobijajo svoje nasprotnike. Narodno-napredno-demokratsko-svobodoljubna „Soča“ pa piše doslovno. Imate sicer dva doktorja za špijona, toda ž njima naša stranka tudi primerno obračuna, da bosta pomnila, kdaj sta služila „Goričanski“ bandi. Pa recite da „Soča“ ni res „liberalna“. Kaj bi rekla „Soča“, ko bi mi napisali naslednje: „Soča“ ima sicer oenologa R. Konjeviča, trgovca z železnino, za špijona, ki po krémah špijona in gorko prenaša v uredništvo „Soče“. Toda ž njim naša stranka tudi primerno obračuna, da bo de pomnil, kdaj je služil „Soči“ za špijona.

Ali bi nas „Soča“ naskočila ne s batom marveč z železnim drogrom. Svobodo hočejo za se, a za druge bič in bat! Živelja taka svoboda!

Nezakonski pari. Povedali smo da dr. Tuma in Gabršček pripravljata za april nov škandal. Hodila sta oba po gorah in drugod ter vabila pristaše, naj jemljejo pri „Goriški ljudski posojilnici“ po 10 glasov. Namen sta tudi povedala: da dobe v popolno oblast posojilnico, ki mora postati liberalna. Mnogi se pridno oglašajo, svojim sorodnikom, ki so dijaki ali pisarji, posojajo celo denar, da tudi prihajajo „kupovat glasove“. Najlepša pa je, da vlagajo po 10 deležev tudi za svoje — dekile, dasi je navadno taka garancija ničeva. Tako se nam pokazujejo — nezakonski pari naših gg, oženjenih liberalcev in kuharice. Le naprej, da se bomo poznali! — Rečemo le toliko: Gospoda liberalna! preostentativno uganjate svoje burke!

Patačo na zemljišču (vila Bockmann). V katero se premesti malo semenišče bodo začeli prezidovati še to pomlad. Zvišali jo bodo za jedno nadstropje. Delo je prevzel zidarSKI mojster g. Mozetič.

Gospa „L'Éco“ se je v zadnji svoji številki prav hudó razkoračila nad nami, ker smo zdrnili nekoliko omeniti konvencije nekatere laške duhovščine z židovsko-liberalnim italijanskim časopisjem. No, kaj moramo mi za to, če je to pa vendar le res.

„Il Friuli Orientale“ se boji za svoje prijatelje in brate v Italiji ter misli, da bi bilo najbolje ako bi vinska klavzula še nadalje ostala v veljavi. Seveda, da si ne upa, kaj takega naravnost izreči, marveč pa pravi, da bi bilo z odpravo vinske klavzule prav malo pomagano furlanskim vinorejcem. Jdnakih mislij je tudi italijansko politično društvo za Istro.

Novi most čez Sočo pod sedanjim železniškim mostom se bo začel zidati že v prvi polovici meseca junija t. l.

Hripa nastopa v zadnjem času jako močno po mestu in po deželi. Najboljša leka proti tej bolezni sta postelja in pa redno življenje.

Predstave elektrotehnika gosp. Kautsky. — V dvorani „Slovenske Citalnice“ v Gorici smo imeli te dni g. Kautskega, rodom Čeha zajedno s svojo družino. G. Kautsky je izboren čudotvorec. Njegov sin Josip dober Jongleur. V družbi gosp. Kautskega je tudi električni gospa g. Milena Gabrič in pa kr. in golobov, katera predstavlja svojih 20 obro priučenih golobov in enega psa. Te predstave so prav zanimive.

Danes pop. priredi g. Kautsky eno predstavo za učence v „Sokolovi“ dvorani. Jutri večer ob 8. uri zadnja predstava ravno tam.

Ubegel vojak? Štiriindajsetletnemu Viljemu Knappu, služboječemu v tukajšnjem topničarskem polku ne ugaja ta soldaški stan: Dvakrat je vze pobegnil in v terek 13. t. m. zjutraj je zopet izginil iz vojašnice. Vse iskanje, je bilo brezuspešno. Sklepa se, da se je najbrže usmrtil; to pa zato ker je ušel brez čevljev, brez kape in brez jopiča.

Stare poštne znamke. Trgovinsko ministerstvo je odločilo, da poštne znamke po krajcarju, po 2, 3, 5, 10, 12, 15, 20, 24, 30 in 50 kr. kakor tudi po 1 in 2 gl., dopisnice po 2, 4 in po 5 kr. in poštne nakaznice po $\frac{1}{2}$ kr., kar jih je še v rokah občinstva, se smejo rabiti do 30 septembra t. l.

— **Komadi po pet kron** so vže od večeraj v prometu. V privatnem prometu jih ni nikdo dolžan sprejeti za večjo svoto kot 250 kron, t. j. 50 komadov. Državne blagajnice jih pa morajo sprejemati za vsako svoto.

Plača ljudskih učiteljev v državnem zboru. V odgovor Bijankinjevemu vprašanju je predsednik proračunskega odseka, Začek, izjavil da v prihodnji odsekovi seji pride na vrsto peticija istrskih, goriških, tirolskih in bukovinskih ljudskih učiteljev za povišanje plač.

Gimnazijski pouk l. 1899-1900. V tem šolskem letu je v Avstriji 108 gimnazij z nemškim, 48 z češkim, 25 z poljskim, 4 z italijanskim, 2 z rutenskim in 5 z hrvaškim učnim jezikom. Država vzdržuje 71 nemških, 41 čeških, 23 poljskih, 3 italijan-

ske, in 5 hrvaških gimnazij. Med vsemi narodi so edini primorski Slovencei brez srednje šole. Na 203 gimnazijah je letos 67594 učencev. V Bukovini imajo Rumunci na gimnaziji v Suczani 4 paralele, na oni v Černovicah pa 2, Rutenci imajo na tej gimnaziji 4 paralele. V Galiciji imajo Malorusi 4 gimnazije. Na Češkem imajo Čehi 33 gimnazij z 9164 učenci, Nemci pa 26 z 5654 učenci. Na Moravskem imajo Čehi 14 gimnazij z 4498 učenci, Nemci pa 13 z 3246 učenci. Šlezija ima 5 nemških gimnazij z 1326 učenci, 1 poljsko zasebno gimnazijo z 5. razredi in 203 učenci, 1 češko z 261 učenci. Državna gimnazija v Celji šteje 273 učencev, samostojna spodnja gimnazija pa 130; na Mariborski je 522, v Celovcu 468 in v Beljaku pa 215 gimnazijalcev. Ljubljanska višja gimnazija ima 664, spodnja pa 306 učencev; v Kočevju jih je 106, v Novem mestu 236 in v Kranju z 7. razredi 475. Goriško gimnazijo obiskuje 452, tržaško državno 507, mestno 468, kopersko 138, skupaj 1934 učencev.

Reorganizacija služb državnih živnozdravnikov. Te dni predložila je vlada državnemu zboru načrt postavi, s katero se urejajo službe in plače državnim živnozdravnikom. Po tem načrtu se izvršajo živnozdravniki, službojuči pri okrajnih glavarstvih v X. in IX. činovni razred z naslovom c. kr. okrajni višji živnozdravniki. Veterinarni nadzorniki pri namestništvih se uvrščajo v VIII. deželni živnozdravniki pa v VII. oziroma VI. činovni razred z naslovom deželni veterinarni referent. Predstojnik veterinarskega oddelka pri ministrstvu za notranje stvari uvrča se v VI., oziroma V. razred z naslovom ministerialni veterinarni referent. Službe veterinarskih koncipientov se opuste. S tem se bodo zboljšale službene razmere državnih živnozdravnikov, ki so bili doslej po krivici zapostavljeni ter kljub njih narporni in odgovorni službi med vsemi akademsko naobrazanimi državnimi uradniki najslabše plačani. Želimo le, da se ta postava čim preje odobri in uveljavi.

Reklamacije tržaških Slovencev za prihodnje mestne in deželnozbornske volitve rešene. V zadnji št. našega lista smo poročali, da je tržaški magistrat, kar meni nič tebi nič, odbil 400 slovenskih reklamacij samo zato ker so bile pisane v slovenskem jeziku. Naši so seveda proti takemu samooblastnemu postopanju uložili utok, a mestni magistrat ni utoka niti na namestništvo poslal, marveč je sam meritorno in povoljno rešil reklamacije. No, nas jako veseli, da prihajajo gospodje na tržaškem magistratu, če tudi počasni pa vendar le k boljemu spoznanju.

Radi žaljenja Njegovega Veličanstva in Bogokletja. V terek, 13. t. m. se je vršila pri tržaškem deželnem sodišču obravnava proti triindvajsetletnemu Silvijju Udina iz Milj, radi žaljenja Njegovega Veličanstva, Bogokletja in prestopka §. 314. Dne 11 februarja je Udina namreč, v neki kavarni v Miljah, žaljivo govoril o Njegovemu Veličanstvu in grdo preklinjal Boga in Mater Božjo in se potem upiral redarju ki ga je aretoval. Obravnava ni bila javna. Tožencev je v svoj zagovor trdil da je bil pijan in da se nič ne spominja. Priče so pa izključile popolno pijanost. Obsojen je na 15 mesecev težke ječe.

Ljubljanski ulični napis. Ministrstvo je dovolilo, da ostanejo samoslovenske ulične tablice toliko časa nabite, da o tozadevni pritožbi razsodi upravno sodišče.

Telefon v Ameriko. Edison in Holzer hočeta napraviti telefon preko morja iz Evrope v Ameriko. Isti bo mnogo cenejši kakor sedanja brzojavna zveza.

Svetoskrunstvo na srednji šoli. Rimml, učencev III. razreda na višji reakti v Inomostu, ki je jako slabo klasificiran, je šel dne 15. t. m. k skupnemu šolskemu obhajilu, ne da bi bil preje opravl sv. spoved. Sv. hostije pa ni zavžil, marveč jo je vzel iz ust ter jo utaknil v žep. Po svetem opravlilo se je Rimml v bližini pokopališča sešel z nekim součencem imenom Schmidt, ter je v pričlo njega dejal hostijo na neko vejo, in je na njo 6—8-krat ustrelil s samokresom. Ker pa noben strel ni zadel hostije, stopil je čisto blizo in prestrelil hostijo, a njegov prijatelj jo je pobral in utaknil v žep, a kasneje jo je baje izgubil. Oba drznea je dež. šolski svet izključil iz vseh avstrijskih srednjih šol, čeprav se je Rimml izgovarjal, da hostija, s katero je tako postopal, ni bila posvečena, marveč da je bila navadna oblaj. Seveda mu tega niso verjeli.

Izjava.

Nekdo strelja v zadnji „Soči“ izza grma na me ne z puško, ampak s topovi! Njegove bombe leté ob enem na deželni odbor, na vse njegove ude sedanje in nekdajne. Strelca pa ni videti nikjer; izza grma šviga samo plamen njegove razbrzdane strasti, njegovega divjega sovraštva. — S takim skritim nasprotnikom se ne morem bojevati. Jaz sem svoje odprto pismo in svojo obrambo podpisal in jamčim za vse, kar sem izjavil, naj stori tudi on tako. Potem odgovorim jasno in glasno, da me bodo razumeli on in drugi.

V Gorici 15. marca 1900.

E. Klavžar.

Najboljše berilo in darilo
je vsestransko jako pohvaljena

„Vzgoja in omika“
ali izviri sreče“

(neonodno potrebna knjiga za vsakega človeka, kateri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potrebnega, da more sebe in druge blažiti in prav olikati)
ter se dobi za predplačilo 1 gld. 50 kr., po pošti 10 kr. več, ali proti poštenemu povzetju pri

Jožefu Valenčiču na Dunaju
III. Bez., Steingasse Nro. 9, I. St., Thür 10.

Založnik, ozir. prodajalec je voljen vrniti denar, ako bi naš kupec poslal knjigo še nerazrezano in čisto v treh dneh nazaj.

Cena je skrajno znižana, knjig je malo več.

„Narodna tiskarna“
v GORICI,
ulica Vetturini št. 9.

je proskrbljena s povsem novimi črkami, okraski in finim papirjem. Izdeluje vsa dela v najkrajšem času po tako nizkih cenah, da se ne boji konkurence.

Tiska brošure, diplome, trgovske račune, pisma in zavitke s firmo, cenike, vabila na karton in papir, posetnice razne velikosti in oblike z zavitki, zaročnice in poročnice v elegantnih ter osmrtnice v vseh oblikah.

„Narodna tiskarna“ tiska
„GORICO“, ki izhaja dvakrat na teden ter stane na leto 8 kron, pol leta 4 krone.
„NAROD“, ki izhaja vsako drugo soboto ter velja celoletno 1 krono in 60 vinarjev, polletno pa 80 vinarjev.

RAZGLAS
živinskih semnje v Cerknem za tekoče leto:

1. bode radi praznika sv. Jožefa v torek, dne 20. marca;
2. dne 23. aprila.
3. dne 14. septembra in
4. radi nedelje dne 5. novembra.

Županstvo v Cerknem na Goriškem,
župan:
A. KOSMAČ.

Kranjsko-primorsko gozdarsko društvo v Ljubljani.

Št. 20.

Razglasilo.

Vsled sklepa XIX. javnega shoda dne 7. julija 1896. razpisuje se 10 premij po 20 ali 40 K za uspešno pogozdovanje goličav kmečkega posestva pod sledečimi pogoji:

1. Pogozdovanje mora biti leta 1899 ali 1900 izvršeno ter mora pogozditev obsegati najmanj 0:56 ha = 1 oral.
2. Vrsto lesa in sadik izbere si lahko posestnik po svoji volji, samo morajo biti sadike za krajevne razmere ugodne; nikakor pa ne sme daljava med sadikami več kot 1:50 m obsegati.

Posestniki, kateri hočejo za premije prositi, morajo svoje prošnje najdalje do konca junija t. l. kranjsko-primorskem gozdarskem društvu v Ljubljani vložiti, ter v istih navesti politični okraj, davčno občino, številke parcel in približne ploskovne mere pogozdenega zemljišča.

Pogozdovanje prosilcev pregledovalo in presodilo se bo v jeseni 1900 l., morda nastali pomanjkljaji pri pogozditvi se lahko spomladu rečenega leta popravijo.

Premije priznava in prisoja predsedništvo omenjenega društva, ter bo isto dovoljevalo premije, ali pa v gotovih slučajih tudi samo priznalna in pohvalna pisma razdeljevalo.

V Ljubljani, meseca februarja 1900.
Predsednik:
Ludovik baron pl. Berg s. r.

G. Likar,
Gorica, Semeniška ulica h. št. 10.
Trgovina pisarniških in šol. potrebščin.
Raznovrstno papirnatno blago.
Knjige: molitvene, šolske in vpisne.
Tiskovine iz „Narodne tiskarne“ po enaki ceni. Preskrbuje tisk vizitnic, računov, kuverte z napisi.
Sprejema v vezanje knjige.
Vse po najnižjih konkurenčnih cenah.

Usojam si cenj. p. n. občinstvu v mestu in na deželi uljudno naznaniti, da sem odprl v lastni hiši (po starem imenovanu) **gostilno**

„Pri Grgarki“,
ulica sv. Antona št. 3.

Točim izvrstna briska in druga domača vina, imam domačo kuhinjo, držim postelje za prenočišča po jako nizki ceni.
S prošnjo za blagohotno naklonjenost se prijazno priporočam za obilen obisk udani

Ivan Mizerit
(sin ranjke Grgarke.)

Anton Kuštrin
v Gosposki ulici hiš. št. 23.
(v hiši g. dr. Lisjaka)

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Mljaveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta.

Razpošilja blago na vse kraje. Cena primerna, postrežba dobra.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goržice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,
trgoceva v Semeniški ulici hiš. št. 1.
v lastni hiši kjer je „Trg. obrt. zadr.“

Dobiva se povsod!

Najboljše in najcenejše voščilo (biks) svetá je Ciril-Metodovo voščilo.

Dá brez truda hitro in najlepši blišč. Vzdrži usnje mehko. Kdor hoče obnavlato ohraniti lepo, biščeče in trpežno naj kupje samo Ciril - Metodovo voščilo. Glavni zalagatelj **IV. Drufovka v Gorici** na Travniku št. 5. Podružnici v Sežani in Komnu. Razpošiljam na vse avstro-ogerske postaje franco.

Zahtevajte povsod!

Tehtnice, mere in uteže preskuša ali cementira
podpisani izdelovalec tehtnic.
Priporoča se za vse v to stroko spadajoča dela in poprave gg. trgovcem in obrtnikom po jako zmerni ceni.
Zaloga tehtnic, decimalk, biciklov vseh sistemov od 50—300 K.
Karol Komel,
Gorica, Semeniška ulica št. 8.

Prva kranjska tovarna testenin Žnideršič & Valenčič
v Ilirski Bistrici

priporoča svoje izborne testenine kot makarone, fideline, vrvice in različne vloge za na juho velespoštovanemu občinstvu.

Prvi sijajni uspeh najinih izdelkov je ta, da se ni v našem okraju v treh letih toliko testenin zavžilo, kot najinih v tem času kar jih izdelujeva. — Velespoštovana gospodinja! Sezite po tej jedi, katero pri nas s slastjo še oni zavživajo, ki dosedaj o testeninah še slišati niso hoteli. Najine testenine vdobe se v vseh boljših prodajalnicah jestvin; povsem zanesljivo najine pa so le one, ki se prodajajo v zavojih po 1/2 kg. z najino firmo.

Trgovcem pošiljava cenik zastoj in franko.

Odlikovani fotografski atelier A. Jerkič
Gorica, Gosposka ulica, hiš. št. 7.
(v hiši goriške ljudske posojilnice)
edini zalagatelj
c. kr. avstrijske državno-uradniške zveze za Goriško.

Sprejema vsa v fotografsko stroko spadajoča dela.

Novi, velikomestno urejeni atelier odgovarja vsem modernim zahtevam v tej stroki.

P. n. gg. državni uradniki in njihovi družinski člani dobe pri obstoječih cenah 15 odstotkov popusta.

„Narodni Koledar“
za navadno leto 1900.
dobiva se v
„Narodni tiskarni“
Gorica, ulica Vetturini 9,
po 60 vin., s pošto 10 vin. več.
Novi naročniki „Gorice“ dobe ga brezplačno.

Andrej Čermel
na Kornu št. 10,
priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino kolonialnega blaga, kakor petrolej, kavo vseh vrst, riž, olje, sladkor itd. Na razpolago ima tudi domačo slanino: špeh, salame in to na drobno in na debelo.
Cena zmerna, postrežba točna.

Josip Gorjanc
gostilničar
v Attemsovi palači na Kornu v Gorici,
ima tudi kleva za konje in vozove.

Razun dobrega črnega in belega vina ter piva, priporoča vedno izvrstna jedila, gorka ali mrzla.
Ima ceno prenočišča.

Anton Pečenko
Vrta ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča
pristna bela in črna vina iz v-pavskih, furlanskih, briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih o 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorec.
Cene zmerne. Postrežba poštena.

Novoporočenci pozor!

Štejem si v čast naznanjati slavnemu občinstvu, da sem razširil trgovino pohištva v ulici Vetturini, glavni vhod v Gosposki ulici.

Anton Breščak
v Gorici, Gosposka ulica št. 14, (blizu lekarne Gironcoli).

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo za vsaki stan. Pohištvo je po najmodernejših slogih, posebno spalne, jedilne in posetne sobe so po nemškem slogu odlikovanih Črni-gojevih delavnic v ulici Ponte nuovo in via Leoni, katere so lepe in ukusne izdelane in ceneje od dunajskih in budapeštanskih tovarn. Ostalo pohištvo je od prvih mizar-skih mojstrov. — Sprejema vsa naročila in izdeluje po izberu obrisa, najceneje in v najkrajšem času. — Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mizice, različna obešala, preproge za okna itd. Različne stolice iz trsa in celulojda, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbero ter razne tapetarije. — Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

V zalogi ima najelegančnejšo sobno opravo, na katero se še posebej opozarja p. n. občinstvo!